

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ราชการและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ราชการและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันทั้งรายด้านและโดยรวม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547 แยกตามขนาดโรงเรียน ดังนี้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 : 2547)

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- 1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 78 โรงเรียน
- 1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 73 โรงเรียน
- 1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 33 โรงเรียน

1.2 ครูผู้สอน

- 1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 562 คน
- 1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 767 คน
- 1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 502 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มจากประชากรแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดโรงเรียนและข้าราชการครูจากตารางของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan(บุญชม ศรีสะอาด : 2543) ได้จำนวน ตามขนาดโรงเรียนได้ ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- 2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 65 โรงเรียน
- 2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 61 โรงเรียน
- 2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 โรงเรียน

2.2 ครูผู้สอน

2.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 228 คน

2.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 256 คน

2.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 217 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 857 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและเป็นฉบับสมบูรณ์ 842 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.24 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นได้จัดทำหมวดหมู่ของแบบสอบถามตามตัวแปร คือขนาดของโรงเรียน สถานภาพการดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้วตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 เป็นรายด้านและโดยรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ย(Mean)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 และเปรียบเทียบความคิดเห็นตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้านและโดยรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ(Check Lists) จำนวน 2 รายการ ประกอบด้วยตำแหน่งหน้าที่ราชการและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ด้าน 50 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 รายปัจจัยและรายด้านปรากฏ ดังนี้

1.1 ปัจจัยภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากและสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

ด้านการเมืองและกฎหมาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.78$)

ด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.72$)

ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$)

1.2 ปัจจัยภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากและสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

ด้านผลผลิตและการบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)

ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยรวม พบว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย

พบว่า

ด้านปัจจัยภายนอกโดยรวม ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ด้านปัจจัยภายในโดยรวมพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามขนาดของโรงเรียน พบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

ด้านปัจจัยภายนอก ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำผลไปเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่พบความแตกต่าง

ด้านปัจจัยภายในพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ และด้านบุคลากร ไม่พบความแตกต่าง และเมื่อนำผลไปเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่

มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นรัฐ เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นรัฐ เขต 1 รายปัจจัยและรายด้าน พบว่า

1.1 ปัจจัยภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) มีค่าเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.78$) สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปัจจัยภายนอกเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านผลผลิตและการบริการ และด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ พบว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) มีค่าเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอนและสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านผลผลิตและการให้บริการ และด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ตามลำดับ

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาและสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ และด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและรายด้านจึงพบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านปัจจัยภายนอกและด้านปัจจัยภายในอยู่ในระดับมากทุกด้านและยังพบว่า ทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญด้านปัจจัยภายในมากกว่าด้านปัจจัยภายนอกอย่างชัดเจนเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย สอดคล้องกับการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ระบุว่า ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร โดยรวม ผู้บริหารสูงสุดไม่มีบทบาทในการควบคุมและตัดสินใจได้ และปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและสถานศึกษาสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านี้ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2545 : 40) สอดคล้องกับสงป ประเสริฐพันธ์ (2543: 1-10) ที่ศึกษาพบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องเริ่มจากปัจจัย 2 ประการคือ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในโรงเรียน โดยปัจจัยภายนอกจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนคือกระบวนการทัศน์ ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและแนวคิดทฤษฎีใหม่จากนักวิชาการภายนอกโรงเรียน ส่วนปัจจัยภายในโรงเรียนได้แก่บทบาทของผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน และผลการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวในแบบจำลองมีอำนาจในการอธิบายประสิทธิผลองค์กรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมองค์กร สภาพการใช้เทคโนโลยีในองค์กร สภาพด้านการเมือง คุณลักษณะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

การบริหารการเปลี่ยนแปลง การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารงานบุคคล โครงสร้างองค์กร ความสามารถในการแสวงหาทรัพยากร สภาพเศรษฐกิจ สังคม ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ และบรรยากาศองค์การ

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นว่าทั้งตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและตำแหน่งครูผู้สอน มีความเชื่อว่าปัจจัยทางการศึกษาอันประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผลผลิตและการบริการ และปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางการเงิน นั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญ มีความจำเป็น และสามารถเอื้อประโยชน์ตลอดจนเป็นส่วนผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทของแต่ละโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนด้วยการสร้างขวัญกำลังใจ นิเทศ ติดตาม กำกับ และให้ความสนใจกับปัจจัยทางการศึกษาตามความต้องการของบุคลากรระดับปฏิบัติการของหน่วยงานที่แท้จริงพร้อมนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นส่วนประกอบในการวางแผน ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยรวม พบว่าความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า

ด้านปัจจัยภายนอกโดยรวม ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ด้านปัจจัยภายในโดยรวมพบว่า ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จึงเห็นได้ว่าปัจจัยภายนอกโดยรวมและรายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ประกอบไปด้วยสภาพเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ปกครองในชุมชน/ท้องถิ่น อัตราการว่างงานของประชากรในชุมชน/ท้องถิ่น อัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน/ท้องถิ่น การลงทุนของภาคอุตสาหกรรมในชุมชน/ท้องถิ่น ความสมดุลของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากลในชุมชน/ท้องถิ่นนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการและมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ความสำคัญในปัจจัยดังกล่าวเป็นลำดับที่สอง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ในขณะที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกัน ส่วนปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี ทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างเห็นความสำคัญและมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือรัดสัมพันธ์กัน ในด้านปัจจัยภายในโดยรวมและรายด้านเห็นได้ว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างชัดเจนสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของปัจจัยทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างระหว่างบุคคลสองกลุ่มที่มีอำนาจหน้าที่ ภาระงาน และตำแหน่งหน้าที่ราชการที่เอื้ออำนวยเป็นสำคัญ สอดคล้องกับประพรรณศรี สุภสารัมภ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคามที่มีวุฒิการศึกษาและระยะเวลาปฏิบัติงานที่ต่างกัน ส่งผลให้มีความแตกต่างกันทั้งรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยจึงพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ภาระงาน และมาตรฐานวิชาชีพตลอดจนความรับผิดชอบที่แตกต่างกันประกอบกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งหน้าที่ราชการที่คำนึงถึงประสิทธิภาพ ประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อภารกิจงานเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้ทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ และจากความคิดเห็นที่แตกต่างดังกล่าวของบุคลากรในสถานศึกษาอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็นเมื่อ

เปรียบเทียบกับระยะเวลาเริ่มต้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้ปีการศึกษา 2527 เป็นปีทองแห่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นับเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ถือว่าเป็นผู้นำขององค์กรต้องหันกลับมาใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ใช้ศิลปะในการบริหารจัดการอย่างมีอาชีพตลอดจนใช้ทักษะและภาวะผู้นำ เสริมสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก เพื่อชี้นำบุคลากรในองค์กรที่มีความหลากหลายทางความคิดให้เกิดความสมานฉันท์และเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้กรอบ อำนาจหน้าที่ราชการและทรัพยากรอันเป็นปัจจัยทางการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาในทิศทางเดียวกันให้ร้อยรัดสัมพันธ์

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

ด้านปัจจัยภายนอก ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำผลไปเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่พบความแตกต่าง

ด้านปัจจัยภายในพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ และด้านบุคลากร ไม่พบความแตกต่าง และเมื่อนำผลไปเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธี LSD พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่

มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่พบความแตกต่าง

จากผลการวิจัยจึงพบว่า ความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างได้รับผลกระทบจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการที่มากน้อยต่างกันจึงทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่กลับมีความคิดเห็นในปัจจัยทางด้านบุคลากร ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษาอย่างสอดคล้องและร้อยรัดสัมพันธ์กันซึ่งอาจเป็นเพราะว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินงานของโรงเรียนภายใต้บริบทและกรอบภารกิจที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบรายคู่ที่มีความแตกต่างยังพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่กลับไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปริมาณ ข้อจำกัดและความแตกต่างด้านปัจจัยทางการศึกษาทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ตลอดจนความพร้อมทางด้านกายภาพของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันทำให้ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับสังคม ทินาวัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระบุว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญ คือ

1. นักเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร

2. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือมีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง 1 : 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 8-11 เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548 : บทนำ)

ข้อมูลทางการศึกษาที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนรวมถึงความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้ง โดยตำแหน่งหน้าที่ราชการและขนาดของโรงเรียนได้สะท้อนมุมมองที่เป็นข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อนักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปวางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างยิ่งเพราะการส่งเสริมการศึกษาเป็นนโยบายสาธารณะที่มีสำคัญต่อความเจริญมั่นคงของชาติที่รัฐต้องจัดให้กับปวงชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค ดังนั้น การลงทุนทางการศึกษารัฐจึงไม่ควรคำนึงถึงผลกำไร ขาดทุน แต่ควรทุ่มเท ส่งเสริม สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอตรงกับสภาพความต้องการที่สะท้อนและปรากฏทางความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีลักษณะที่เต็มไปด้วยข้อจำกัดมากมาย แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่เกือบจะทุกด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินไปด้วยความเสมอภาค และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคำคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษากับครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี ซึ่งบุคลากรในสถานศึกษาเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการนิเทศ ติดตาม ควบคุมกำกับ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพ

1.2 สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และหน่วยงานต้นสังกัด ควรเร่งดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ตลอดจนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรืออบรมสัมมนา บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษา เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ตามบทบาท อำนาจหน้าที่และข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ตลอดจนระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการสนับสนุนปัจจัยทางการศึกษาอื่นๆที่บุคลากรในสถานศึกษายังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะว่าการประสานฐานความคิดให้เกิดเอกภาพ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายเป็นแนวเดียวกันซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสูงสุด

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริม แรง นิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรทางการศึกษาที่ใกล้เคียงกันให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ ขณะเดียวกันในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความแตกต่างทางด้านกายภาพ และข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการศึกษาควรเร่งพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาโดยการนิเทศ ควบคุมและให้การสนับสนุนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจตลอดจนประสานงานหน่วยงานต้นสังกัด องค์กรภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งจะส่งผลให้การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่บุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นว่าเป็นปัจจัยทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ถึงแม้ว่าบุคลากรในสถานศึกษาจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 หน่วยงานต้นสังกัด ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพความต้องการปัจจัยภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์และสามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาตรงตามความเป็นจริง